

Medlemmer af Folketinget Martin Glerup (S), Peter Hansen-Nord (V), Gitte Seeberg (KF), Anni Svanholt (SF), Aase D. Madsen (DF), Ebbe Kalnæs (CD), Dorit Myltoft (RV), Søren Kolstrup (EL), Jann Sjursen (KRF) og Kim Behnke (FRI) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til miljø- og energiministeren:

»Hvad kan miljø- og energiministeren oplyse om regeringens fremtidige energipolitiske initiativer set i lyset af den energipolitiske redegørelse?«

(Forespørgsel nr. F 35).

Medlemmer af Folketinget Kristian Thulesen Dahl (DF), Pia Kjærsgaard (DF) og Peter Skaarup (DF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke oplysninger kan statsministeren give om forløbet frem til beslutningen om at iværksætte politiske sanktioner over for Østrig i forbindelse med regeringsdannelsen, herunder beslutningen om ikke at inddrage Folketinget via Det Udenrigspolitiske Nævn eller Europa-udvalget?«

(Forespørgsel nr. F 36).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 170: Forslag til lov om ændring af visse miljølove. (Implementering af Århuskonventionen m.v.) Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 20/1 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lise Hækkerup (S):

Dette lovforslag har ikke kun tyngde rent fysisk, men er også en sværvægt, når det kommer til indholdet.

Lovforslaget er en implementering af Århuskonventionen om miljørettigheder fra juni 1998. Konventionen er underskrevet af 35 lande, og dermed er det understreget, at miljøspørgsmål

ikke kun er nationale anliggender, men er globale.

Her i landet er vi på mange områder nået langt i retning af beskyttelse af natur og miljø, men den indbyrdes økonomiske og miljømæssige afhængighed mellem landene nødvendiggør internationalt samarbejde. Derfor må det internationale miljøsamarbejde indgå med stadig større vægt blandt de miljøpolitiske initiativer. Danmark har også en forpligtelse til at hjælpe andre lande med sådanne initiativer.

I konventionen slås vigtige principper og rettigheder fast, rettigheder, som er essentielle for at kunne deltage og agere i et demokrati, nemlig retten til viden, retten til deltagelse og retten til at klage.

En del af konventionens rettigheder er allerede indeholdt i den eksisterende lovgivning, men der er også vigtige forbedringer. Der er bl.a. forbedringer med hensyn til aktindsigten. Reglerne om aktindsigt udvides, så de også kommer til at omfatte offentligt ejede virksomheder, der er organiseret som private virksomheder. Og oplysninger om udledninger skal ikke længere kunne undtages fra adgangen til aktindsigt med henvisning til, at der er tale om forretningshemmeligheder. Der er også forbedringer i retten til deltagelse.

I de løbende revurderinger af de miljötunge virksomheder indføres der en pligt til forudgående offentlighed samt til at offentliggøre alle afgørelser om revurdering.

Der er ligeledes forbedringer i klageadgangen. Der indføres en generel klageadgang for lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål. Før har specifikke foreninger været nævnt ved navn, såsom Danmarks Naturfredningsforening og Greenpeace. Lovændringen vil på denne måde udvide kredsen af klageberettigede.

I Danmark er der generelt adgang for borgere og foreninger til at klage over myndighedernes afgørelse på miljøområdet. Den meget omfattende klageadgang er enestående i Europa, og det er noget, vi skal værne om, og noget, vi skal udbygge.

Adgangen til viden og retten til at deltage i beslutninger på miljø- og naturområdet er vigtige for det folkelige engagement, som igen er nødvendigt for at skabe en bæredygtig udvikling. Dette stiller omfattende krav til de offentlige myndigheder om øget åbenhed og dialog samt til den offentlige kommunikation. De nye

teknologiske informationsmuligheder vil også kunne spille en rolle her, og de gør det allerede.

Det folkelige engagement har i Danmark været en væsentlig drivkraft i natur- og miljøbeskyttelsesindsatsen og er en forudsætning for den ændringsproces, der er nødvendig for at nå en bæredygtig udvikling.

Det er vigtigt, at de seneste årtiers fokus på folkelig debat og inddragelse på natur- og miljøbeskyttelsesområdet fortsat styrkes, og at vi alle får et stigende medansvar for udviklingen på natur- og miljøområdet.

Staten har en særlig demokratisk forpligtelse, som slås fast i Århuskonventionen, til at sikre, at borgere må have adgang til viden og data om natur- og miljøforholdene. Målet skal være, at selve datagrundlaget for natur- og miljøundersøgelser skal være tilgængeligt for offentligheden, så man i højere grad selv kan analysere og vurdere udviklingen.

Dette lovforslag om ændring af visse miljølove handler om en yderligere demokratisering og forbedring af hele beslutningsprocessen på miljøområdet, og det er også mit håb, at det kan føre til en adfærdsendring hen imod mere åbenhed og en mere miljørigtig adfærd hos borgere og virksomheder.

Socialdemokratiet støtter selvsagt lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er enig med den socialdemokratiske ordfører i, at denne lov kan opfattes som et positivt skridt. Jeg er også enig med den socialdemokratiske ordfører i, at håbet selvfølgelig er, at det fører til en miljørigtig adfærd. Men når vi nu er ved at lave en sådan lov, kan den socialdemokratiske ordfører så forklare mig, hvorfor man faktisk undtager en lang række ministeriers områder, f.eks. sådan noget som trafik. Der siger man jo: Jamen dér nøjes vi med business as usual.

Skal vi ikke lige prøve at gøre denne her lov en del bedre, når vi nu er ved det?

Hans Christian Schmidt (V):

Venstre er meget optaget af at skabe et godt miljø til gavn for naturen, til gavn for mennesket. Derfor ser vi helst også med positive øjne på politiske tiltag, der kan være med til at skabe et bedre miljø. Vi mener faktisk også, at Århuskonventionen er et positivt politisk tiltag. Som en forpligtende aftale, som nu er underskrevet

af, ja, det er vel 39 europæiske lande, vidner den om en grundlæggende international bevidsthed på natur- og miljøområdet.

Nu står Folketinget så over for at skulle implementere Århuskonventionen i den danske miljø- og planlovgivning. Der ser vi sådan set intet problem i at implementere dem. Men vi er nødt til at sige i dag, at hvis det skal gøres på den måde, som forslaget lægger op til, så ser vi problemerne.

Vi synes faktisk ikke, at det er den rigtige måde at efterleve Århuskonventionens gode hensigter på. Vi synes, det bliver for bureaukratisk. Vi er stærkt i tvivl, om det nu også er miljøet og naturen, der får gode vilkår af det her – også de generationer, der kommer. Og vi spørger os selv, om det nu også er sådan, at det er i overensstemmelse med det, der kaldes den bæredygtige udvikling, at man laver det på en sådan måde, at man efter vores opfattelse gør det så bureaukratisk.

Vi er meget klare, når vi siger, hvad vi mener om det. Vores svar er: Nej, det lever ikke op til det, vi ellers ville stille af krav til et lovforslag.

Vi må erkende fra Venstres side, at vi synes, forslaget endnu en gang lever op til, at man laver masser af bureaukrati mest for bureaukратиets egen skyld. I Venstres øjne er det bureaukratiet, instanser, styrelser, embedsmænd, hele den offentlige regulering, som vinder med denne lov. Og med hensyn til effekten på miljøet og naturen og det bæredygtige samfund, kan vi altså ikke se, at det er det, der vinder her.

Man kunne jo spørge sig selv, hvis man skulle sætte sådan en overordnet linje i det: Hvorfor bruger vi i grunden ikke pengene og kræfterne på konkrete tiltag til gavn for miljøet og naturen i stedet for at producere flere regulativer og bekendtgørelser og bureaukratiske institutioner?

Man kunne godt spørge sig selv: Er det nu også det, vi burde bruge vores penge til: at bygge sådan et apparat op i stedet for at bruge dem på naturen og miljøet? Vi synes, vi skulle bruge dem dér.

Vi mener altså, at forslaget, som det er fremsat, ikke tjener miljøet, men først og fremmest trækker endnu mere bureaukrati ned over hovedet på befolkningen. Og man må jo sige, at ude over det ganske land sukker befolkningen efter mindre offentlig regulering.

Og som det fremgår af høringssvarene, har en lang række berørte organisationer, virksomheder og ministerier givet udtryk for deres bekymringer i forhold til forslaget. Vi vil selvfølgelig

gelig undersøge de bekymringer. Vi deler en stor del af dem, og under udvalgsarbejdet vil vi så stille spørgsmål, så vi får dem belyst.

Venstres intention er naturligvis at kunne implementere konventionen efter dens hensigter, nemlig at sikre den enkelte borgers retssikkerhed i miljøspørgsmål, og retssikkerheden skal, som konventionen siger det, sikres gennem adgang til miljøoplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klager og domsafgørelser på miljøområdet. Og hvis den implementeres på rigtig vis, tror vi også, det kan være til gavn for både borgerne og samfundet.

Men vi må spørge ud fra høringssvarene, der stiller en lang, lang række spørgsmål her:

Er fortolkningen af konventionen præcis nok de steder, hvor den er åben for fortolkning? Selv ministeriet siger, at der er meget af det, der kan fortolkes.

Er det rimeligt, at visse organisationer med forslaget sikres en fortrinsstilling i klagesager? Er det rimeligt, at visse organisationer og erhverv rammes særdeles hårdt, idet de i forvejen er udsat for stor miljø- og planregulering og derfor så virkelig har mulighed for at få mange klagesager.

Er skønnet over erhvervslivets administrative omkostninger sikkert nok? Vi tror det ikke. Er skønnet over de øgede administrationsudgifter for amter og kommuner præcist nok? Vi tror det ikke.

Forringer den måde, vi implementerer konventionen på under danske forhold, vores konkurrencesituation over for de øvrige EU-lande?

Ja, man kan også spørge, om både borgere og organisationer og virksomheder er sikret lige adgang til offentlige myndigheders miljøoplysninger?

Og endelig: Hvilke problemer kan der opstå ved udstedelse af patentrettigheder? Her har Forskningsministeriet været inde at sige, at man er bekymret.

Vi må sige, at tager vi alle høringssvarene fra den ene side til den anden, fra KL og Amtsrådsforeningen til interesseorganisationerne, så er man bekymret. I hvert fald vil vi sige: Alle disse spørgsmål viser klart, at der er behov for en endog meget grundig behandling i udvalget. Det vil vi sikre. Men som forslaget ligger nu, kan vi gå med til, at det er Århuskonventionen, der skal implementeres. Det synes vi er godt, men vi synes, det er gjort på en utrolig besværlig måde, og det kan vi ikke støtte.

Henriette Kjær (KF):

Det er faktisk meget flot, at man kan samle en hel masse lande i nogle dage i Århus og blive enig om, at borgerne skal sikres mere åbenhed og have mere medbestemmelse med hensyn til naturen og det miljø, der er vores alle sammens. Derfor ligger der nogle virkelig gode intentioner bag Århuskonventionen og det lovforslag, vi nu skal behandle.

Jeg synes, det er godt og rigtigt, at man som borger får medbestemmelse med hensyn til, hvad der skal ske i det område, man bor i. Blandt andet vil denne lov styrke naboer til vindmøller, der i dag er meget dårligt stillede, hvad angår indsigelse og medbestemmelse med hensyn til opstilling af de vindmøller, som de er naboer til. Så det er ganske udmærket, at man nu reelt giver folk mulighed for at gøre indsigelser og få afgørelser prøvet.

Jeg synes også, det er helt rigtigt at ville inddrage befolkningen i de indledende faser, før et større anlæg sættes i gang. Lad os bare høre så mange som muligt, inden en beslutning træffes, så folk får medbestemmelse med hensyn til deres nærområde og forhåbentlig bliver glade for de beslutninger, der træffes.

Men dér, hvor vi i Det Konservative Folkeparti har vores bekymring, er, hvis den udvidede hørings- og klageadgang udvikler sig til et sandt bureaukrati, hvor embedsmænd på alle niveauer vil få meget, meget travlt, hvor alle afgørelser skal ankes, bare fordi muligheden nu er der. Det kan nemlig føre til en urimelig forhaling af afgørelser, som ingen kan være interesseret i.

Som princip er det udmærket, at alle landsdækkende miljøorganisationer og -foreninger har klageadgang, men ved nærmere eftertanke finder jeg det alligevel u hensigtsmæssigt, og det gør jeg, fordi denne lov ikke skal være for store, veletablerede miljøorganisationer, men for borgerne. Det er borgerne, der bor tæt ved et havneanlæg, der skal kunne klage, hvis hurtigfærgen larmer urimelig meget. Det er efter min mening ikke Danmarks Naturfredningsforening, der skal kunne klage over det. Hvorfor skulle den det? Der kan let gå for meget politik og principper i miljø sagen, hvis vi ikke sikrer os, at det kun er borgerne og brugerne af berørte områder, der høres og har klageadgang.

Men ønsker et flertal i Folketinget denne meget udvidede klageadgang, hvor også ministeren vil medtage brugere af rekreative områder, vil vi stille et ændringsforslag til lovforslaget. Vi

vil foreslå, at der indbetales et depositum, når man indgiver en klage, 500 eller 1.000 kr., som man får tilbage, hvis man får medhold i klagen, men som beholdes af den instans, der behandler klagen, hvis man ikke får medhold. Jeg tror, vi bliver nødt til at indføre en sådan ordning, hvis vi vil undgå urimelig lange ventetider for at få en sag prøvet samt holde useriøse klagere ude.

Så må jeg også sige, at lovforslaget er lidt ensidigt med hensyn til, hvilke organisationer der skal kunne klage. Jeg kan ikke rigtig se, at det kun skal være miljøorganisationer, der nu får en udvidet klageadgang. Hvis der skal være logik i loven, bør den udvidede klageadgang også gælde brancheorganisationer, der har medlemmer, som direkte bliver berørt af eventuelle miljøbestemmelser.

De Samvirkende Købmandsforeninger skriver i deres hørings svar, at med hensyn til planloven, der jo regulerer detailhandelens udviklingsmuligheder, vil det være rimeligt, at de får klageadgang, og det er jeg enig med dem i. Man kan ikke ligefrem kalde De Samvirkende Købmandsforeninger for en forening, der som hovedformål har at beskytte miljøet, men deres medlemmer udgør en del af det lokalsamfund, som vi alle sammen skal være en del af. Og det er netop det, der er afgørende for mig: at vi giver alle borgere en større tilgængelighed over for systemet, som sikrer den åbenhed og imødekommethed i forvaltningen, vi mangler lidt af i dag.

Under udvalgsbehandlingen vil jeg meget gerne have klarhed over, hvad der præcis er Århuskonventionen, og hvad der er ministerens egne påhitt. Jeg synes, der er en tendens til, at alle de her konventioner og EF-direktiver lige får en ekstra tand og et par ministerbemyndigelser, som måske ikke er nødvendige i forhold til konventionen.

Det ærgrer mig, at ministeren ikke har forsøgt at opnå en fælles europæisk fortolkning af konventionens bestemmelser. Netop når der er tale om en internationalt vedtaget konvention, bør ministeren sikre sig, at man i EU fastlægger en fælles procedure, således at vores virksomheder ikke får sværere vilkår end deres konkurrenter i EU. Det er vel ikke det, der meningen med en international konvention, tværtimod.

Under udvalgsarbejdet vil vi også gerne drøfte, hvordan vi sikrer borgerne oplysninger om emissioner, uden at virksomhederne dermed tvinges til at udlevere materiale, der kan

svække deres konkurrence med andre virksomheder.

Århuskonventionen har altså et godt sigte, og borgerne får større mulighed for at anke over foranstaltninger, der vil forringe vores miljø. Det er godt. Men Århuskonventionen og denne lov må ikke føre til uhensigtsmæssigt bureaukrati med lang sagsbehandling og forhaling af beslutninger til følge.

Så vi støttet lovforslaget, men vi vil altså stille en række ændringsforslag, som vi håber ministeren vil være imødekommende over for.

Jørn Jespersen (SF):

Oprindeligt havde jeg tænkt mig at sige, at vi er meget positive over for intentionerne i Århuskonventionen og i det foreliggende lovforslag, som implementerer den, fordi der er tale om nogle positive tendenser – bedre aktindsigt, inddragelse af offentligheden, større fokus på miljøproblematikken osv. – men at vi synes, at der er en række mangler og svagheder ved den måde, man har implementeret konventionen på i det foreliggende lovforslag.

Men efter at have hørt nogle af de borgerlige ordførere bliver jeg helt begejstret for lovforslaget og må sige, at det åbenbart er bedre, end vi har vurderet på forhånd. Der er åbenbart tale om, at man i højere grad får lagt op til, at almindelige mennesker, befolkningen, borgerne, bliver inddraget, med den bekymring, de borgerlige partier lægger for dagen.

Så jeg vil godt kvittere for, at der åbenbart er bedre intentioner implementeret i lovforslaget, end vi har været opmærksomme på, og det vil vi selvfølgelig meget gerne støtte.

Jeg synes også, det er interessant, at man kan tale om, at her bliver det for bureaukratisk og her er der klager, der uberettiget kan komme til at blande sig i miljøsager osv., og at der skal være højere gebyrer for, at forskellige grønne organisationer kan deltage i debatten. For hvad er realiteten i den miljødebat, der foregår i Danmark og i EU i øjeblikket? Realiteten er, at den bliver oversvømmet af erhvervslobbyister, at der bliver brugt milliarder af kroner på at påvirke den politiske beslutningsproces fra store virksomheder og fra erhvervsorganisationer, som infiltrerer alle mulige gange i ministerier og kommissioner osv., og at almindelige mennesker efterhånden er blevet fremmedgjort over for miljødebatten, fordi den er blevet gjort teknisk, fordi den er blevet gjort bureaukratisk,

fordi forskellige organisationer har overtaget magten over hele lovgivningen.

Og så skal man høre borgerlige partier sige, at det er et stort problem, at Danmarks Naturfredningsforening kunne komme og klage over en konkret sag, og at der skal være meget høje gebyrer for at afholde urimelige klager fra at blive indbragt for en domstol!

Jeg synes i stedet for, at vi skulle sige: Skulle vi ikke lave et meget højt gebyr for forskellige erhvervsorganisationer og lobbyister for overhovedet at henvende sig til Kommissionen og regeringen i Danmark og Folketingets partier? Det tror jeg i virkeligheden ville gavne miljødebatten.

Så alle mine kritiske bemærkninger reserverer jeg til et konstruktivt samarbejde med regeringen, som jeg føler mig dybt beslægtet med i denne her sag. Det klarer vi selv. Og så vil jeg bare udtrykke min store sympati for, at befolkningen inddrages yderligere i miljøspørgsmål.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen, om jeg hørte rigtigt: at han synes, det er et problem, at miljøpolitikken er blevet teknisk. Hvordan i alverden kan vi undgå, at miljø er teknisk, når det f.eks. handler om kemiske stoffer? Det må da være teknik, det kan da ikke kun være følelser.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu er det jo sådan, at jeg heldigvis har skrevet ned, hvad jeg har sagt. Derfor vil jeg sige til hr. Jørn Jespersen, at jeg jo netop sagde, at vi gerne vil implementere konventionen, fordi vi godt kan lide, at man får adgang til miljøoplysninger, og at man offentligt kan deltage i beslutningsprocesser og få adgang til at klage og få domsafgørelser på miljøområdet. Det kan jeg ikke se er en afvisning af, at befolkningen må blive inddraget.

Så derfor er jeg jo nødt til at spørge hr. Jørn Jespersen: Når nu hr. Jørn Jespersen har læst det forslag igennem, synes hr. Jørn Jespersen så ikke ud fra en almindelig, overordnet betragtning, at det er meget bureaukratisk, og at hvis vi sammen kan sikre det i udvalget, burde vi se, om vi kan forenkle det lidt?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg skal sige til fru Helga Moos, at jeg synes, det er et problem, at en meget stor del af miljødebatten er kommet til at handle om costbenefit-analyser, og at jeg synes, det er et meget stort problem, at den er kommet til at handle om, hvorvidt man kan lave tekniske løsninger med rensning, filtre, skorstene i stedet for at handle om, hvordan vi skaber en bæredygtig produktion og et bæredygtigt forbrug, og det synes jeg er en svaghed ved debatten.

Og så vil jeg sige til hr. Hans Christian Schmidt, at diskussionen om, hvorvidt det her er bureaukratisk eller ej, synes jeg ikke er den væsentligste diskussion. Jeg tror, at debatten om miljøpolitikken i Danmark lider af en falsk forestilling om, at alle partier dybest set er blevet lidt grønne langt om længe, og at det i virkeligheden er en illusion, fordi det er en forestilling, der kun baserer sig på pyntegrønt, som bliver udhængt ved diverse lejligheder.

Men realiteten er, at nogle partier, når det kommer til stykket, systematisk modarbejder grønne tiltag, og derfor synes jeg i virkeligheden, det kunne være meget rart, hvis denne her debat om Århuskonventionen fik skilt fårene fra bukkene i miljødebatten. Så fik vi måske et bedre valggrundlag i forhold til et kommende valg.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen, om han kan bekræfte, at det netop er de tekniske anlæg, der har gjort miljøet renere, at det er røgrensningen i skorstenene på kraftværkerne, der har været med til at gøre det renere, og at det er, at vi tænker os om, når vi laver møller, så vingerne til vindmøllerne bliver produceret under sådanne forhold, at de stoffer, der skal anvendes, ikke kommer ud i miljøet, men bliver på vingerne, osv. osv., altså at det er de tekniske anlæg, der har været med til at gøre miljøet så rent, som det er blevet nu.

Hvis vi bare ser 30 år tilbage i tiden, var der da betydelig mere urent i miljøet, fordi vi manglede de tekniske anlæg.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg har selvfølgelig fuld forståelse for, at hr. Jørn Jespersen er lidt irriteret over, at befolkningen har gennemskuet, at SF ikke er noget særlig

grønt parti, fordi det jo åbenbart, som jeg må forstå det her, handler mere om, at hvis man er et grønt parti, går man ind for, at der skal være et stort regelbureaukrati, og at der skal være masser af forordninger, som folk har svært ved at komme igennem, ellers er man ikke rigtig grøn.

Det er jo lidt ærgerligt, at jeg stiller et spørgsmål, som i sin enkelhed går ud på, om hr. Jørn Jespersen vil være med til, at man i Miljøudvalget i hvert fald forsøger at få det her forslag gjort mere enkelt, for vi kan altså ikke diskutere substansen, kun diskutere, som hr. Jørn Jespersen udtrykker det, at han håber, at det her forslag vil medføre, at man får delt partierne i to grupper: dem, der er grønne, og dem, der ikke er. Og det er da en melding til befolkningen: at substansen i lovforslaget er underordnet, bare vi kan køre lidt valgpolitik herinde.

(Kort bemærkning).

Kim Andersen (V):

Jeg vil gerne spørge SF's ordfører, om ikke SF's ordfører kan bekræfte, at for at vurdere, om en given produktion er bæredygtig, er det en forudsætning, at man laver en costbenefitanalyse.

Svend Aage Fauverholdt (DF):

Det er vores indtryk i Dansk Folkeparti, at alle partier, der er repræsenteret her i Folketinget, stiler efter et godt miljø, og det er jo en god ting at samarbejde om. Så når vi har det lovforslag på dagsordenen i dag om at implementere konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage- og domstolsafgørelser på miljøområdet, så er det selvfølgelig et lovforslag, som vi studerer nøje.

Det her forslag giver en øget kontrol, uanset om der er et monopol, klagemuligheder og aktindsigt, ja udvidede klagemuligheder.

Hertil kommer, at antallet af klageberettigede udvides til at omfatte ikke bare landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, men også organisationer, der repræsenterer væsentlige rekreative interesser, og brugere af naturen får tillige en klageadgang.

Jamen den har vi da også i dag. Vi har den da ude i kommunerne og ude i amterne. Vi hører jo jævnligt fra ganske almindelige organisationer, som siger til os politikere: Her er et eller andet, som I må se på.

Da lovforslaget samtidig øger det antal afgørelser, der kan klages over, vil det kun betyde et stærkt stigende antal klagesager.

Lovforslaget vil medføre en øget offentlig adgang til miljøoplysninger, f.eks. oplysninger om emissioner fra virksomheder. Også på dette punkt er vi betænkelige i Dansk Folkeparti, idet det hævdes, at sådanne oplysninger let vil kunne sløres, for det er tænkeligt, at dette i visse tilfælde er korrekt, men der vil naturligvis skulle anvendes tid i virksomhederne på at indekse eller slette følsomme data, og da der med lovforslaget samtidig lægges op til, at flere af miljøoplysningerne skal offentliggøres, vil arbejdet ikke blive mindre. Det er derfor ikke korrekt, når man hævder, at lovforslaget ingen administrative konsekvenser har for erhvervslivet.

Samlet finder Dansk Folkeparti, at lovforslaget på visse punkter bygger på fortolkninger af konventionsteksten, som det er tvivlsomt om der er dækning for. Samtidig finder vi, at der reelt ikke er foretaget en vurdering af de administrative og økonomiske konsekvenser af lovforslaget for erhvervslivet.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil ikke deltage i konkurrencen eller gættelegen om, hvilke af partierne i Folketinget der reelt er miljøvenlige og har en sund sjæl, hvad det angår. Det kan man godt have sine tvivl om en gang imellem. Jeg tror, det skifter lidt, alt efter hvad det er for en sag, vi er inde i.

Når det gælder Århuskonventionen, som jo på mange måder er en fornuftig ting, oplever jeg den jo i virkeligheden som et godt dansk initiativ på lige fod med mange af de andre initiativer, vi tager ude i verden, nemlig at hjælpe til med det, vi også kalder capacity building i andre sammenhænge. Men at påstå, at vi er i en situation, hvor vi i Danmark nu skal til at lave en lovgivning på det her område, langt før man er klar med nogle fælles overvejelser i EU – vi kan jo ikke forvente ratificering i EU før om tidligst et års tid eller sådan noget – er en mærkværdig fremgangsmåde.

Vi kunne jo lige så godt have taget sagen ned i Folketingssalen og godkendt og priset Århuskonventionen, så vi var enige om dét. På nuværende tidspunkt er de, der har ratificeret, så vidt jeg er oplyst, Moldavien og Turkmenistan. Det er stort set så langt, man er nået, hvad det angår, plus at en lang række andre lande selvfølgelig har udtalt sig positivt og har besluttet sig for, at det er den rigtige vej osv.

Så derfor vil min umiddelbare betragtning om L 170 være, at det er noget af det mest overflødige tidspunkt, jeg har set et lovforslag fremsat på overhovedet. Det er fuldkommen vanvittigt at fremsætte et lovforslag som det her, som er så dybt kompliceret – jeg vil ikke bilde nogen ind, at jeg forstår det – og det er simpelt hen dybt godnat at komme med det på nuværende tidspunkt i stedet for at vente på, at vi får en fælles EU-diskussion på det her område.

Der er ingen grund til, at vi skal lade os trække foran i den her situation. Der er ingen grund til, at vi igen skal bidrage til ministerens mulighed for at rejse ud i verden og fortælle, at vi er foran alle de andre og har lagt linjen for EU i stedet for at gå ind i et fællesskab omkring det her.

Det er årsagen til, at vi selvfølgelig ikke har afvist Århuskonventionen.

Jeg afviser bestemt heller ikke, at vi på et eller andet tidspunkt skal have et lovforslag for at rette til, men vi har altså systemer i Danmark, vi har klageadgange, vi har offentlighed i forvaltningen, vi har en lang række af de ting. Der er sikkert ting, der mangler, og dem skal vi hjerteligt bidrage til, når vi har et ordentligt grundlag at diskutere det på, nemlig når vi har fået eller bare nærmer os en fælles EU-forståelse på området, så det har nogen mening.

Det, der er det væsentlige i denne her sammenhæng, hvis det for alvor skal have en virkning på miljøet og på det fællesskab, der skal til, er, at vi tager det alvorligt, at vi skal prøve at lave noget fælles, at vi skal være mange, der gør det her sammen, og at Europa på netop det her område skal præge resten af verden, så der bliver nogle ordentlige adgange.

Lad mig til slut sige: Jeg ser også meget gerne, som fru Henriette Kjær, at vi får en eller anden afklaring af, hvad der er det nye, der er lagt til her, og hvad der egentlig er det grundlæggende, som vi skal implementere eller putte ind i dansk lovgivning. Det ser jeg meget gerne.

Endelig vil jeg også sige, at det er jo ikke, fordi jeg ikke synes, at det er smadder godt, det er rigtig godt, at vi har organisationer i dette land, som bider os i halen og i haserne osv., men det er rent demokratur, når man begynder at lade forskellige organisationer og foreninger, som jeg har meget sympati for, have særstillinger i forhold til den almindelige borger, dvs. udstyrer dem med en særlig rolle, en særlig kompetence.

De er altså ikke valgt af nogen, det er interesseorganisationer af forskellig slags, det er holdningsorganisationer af forskellig slags, og hvis man giver dem særlige beføjelser i forhold til Hansen og Jensen og Petersen, fordi de kan dokumentere, at de er i hvert amt, så de er landsdækkende, så er det demokratur og har intet med demokrati at gøre, og det synes jeg er væsentligt at få med i denne diskussion.

Men som sagt: Vi skal have lavet det her lovforslag; det kommer bare på det mest tåbelige tidspunkt, jeg længe har set.

Vibeke Peschardt (RV):

Ja, det er jo umådelig fristende for mig, der har stået og hørt på hr. Ebbe Kalnæs, straks at begynde med en masse korte bemærkninger til hans indlæg, som jeg overhovedet ikke mener har ret meget med lovforslaget at gøre. Det har tilsyneladende været svært for hr. Ebbe Kalnæs at gå ind i materien i det her og finde ud af, hvad det går ud på.

Det synes jeg sådan set ikke er så vanskeligt. Det kræver selvfølgelig en læseproces på mange timer at gå igennem det hele, det indrømmer jeg, men jeg synes ikke, det er oversvært. Dertil vil jeg så også sige, at mange af de regler, der er om offentlighed, om åbenhed osv., jo er regler, der i forvejen findes i dansk lovgivning.

Og så må jeg også have lov til at sige til hr. Ebbe Kalnæs, der havde et meget langt indlæg om EU: Jamen EU-landene gennemfører jo det her. Der er 38 lande – har jeg forstået – der implementerer det her, så der er sådan set ikke nogen problemer med EU-landene.

Skulle det endelig være – man kunne måske have sine tvivl – så kunne det jo godt være, at lande som Kasakhstan og Moldavien, som ikke har et nær så udviklet system, som man har i Danmark, kunne få vanskeligheder med det her, men så er der jo den fordel ved konventioner, at når landene når op på visse niveauer, implementerer de dem.

Og så vil jeg forholde mig til de ting, som jeg synes er vigtige i konventionen: Det er åbenheden, det er offentligheden, og det er specielt, og lige præcis specielt, at de grønne organisationer får nogle redskaber til at stå op imod den store industri, for vi ved jo, at industrien skal trækkes til trug næsten hver eneste gang, der skal laves fornuftige miljøtiltag.

Vi har jo behandlet forskellige sager i Miljøudvalget, ftalat-handlingsplanen og andet, og vi har også haft diskussionen her i salen, og vi

kan jo se, at når der skal tjenes penge, så bliver man, som en tidligere taler har sagt det, oversvømmet af lobbyister; og har man ikke, i hvert fald som parlamentariker eller som borger, nogle redskaber, nogle muligheder, nogle organisationer, der kan hjælpe en, er man ærligt talt på herrens mark.

Jeg synes, det er et glimrende lovforslag. Jeg medgiver, at det er tungt læsestof, men jeg kan slet ikke forstå, at det skulle være et umuligt tidspunkt at fremkomme med det. Det er klart, at Det Radikale Venstre støtter forslaget fuldstændigt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne sige til fru Vibeke Peschardt, at der i hvert fald var noget nyt i denne her tale: Det er første gang, at jeg i forbindelse med det her lovforslag med samtlige høringssvar, og jeg erkender, at det er en ordentlig stak, er stødt på, at nogen mener, at så svært og indviklet er det altså heller ikke.

Jeg kan se det som en fuldstændig gennemgående figur i alle høringssvarene. Ja, selv i direktøren for Miljøstyrelsen, Steen Gades, indlæg i dag i Politiken er det helt klart, at også han siger, at det er meget svært stof, det er meget tungt stof, og derfor er det også meget svært, når Danmark skal gå foran alle andre.

Jeg må i hvert fald have lov til at spørge fru Vibeke Peschardt, om det er sådan, at vi i udvalget kan få en tilkendegivelse fra den radikale miljøordfører om, at vi sammen bør bestræbe os på at gøre det betydelig mere enkelt. Det er da i hvert fald et ædelt mål at have, at man vil gå i gang med at gøre det mere enkelt; nøjagtig som alle høringssvarene lægger op til.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg synes, at fru Vibeke Peschardt skulle tænke over de der grønne organisationer. Hvad er det i virkeligheden for nogen? Det er jo ikke andet end sådan nogle statsstøttede lobbyister. De får jo penge fra staten under den grønne fond, og så inviterer de vennerne indenfor som medlemmer, og så kører de derudad.

Det har da ikke noget med sådan noget særligt uskyldigt at gøre. De skal da ikke have fortrin frem for andre borgere, bare fordi de har en eller anden særlig evne til at organisere for statens midler.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg skal medgive fru Vibeke Peschardt, at der er meget stof i denne sag, og jeg skal straks indrømme, at jeg ikke i alle detaljer hverken har forstået eller læst alt. Jeg vil gerne se dem, som behandler sagerne til daglig herinde, der vil påstå, at de har haft mulighed for at nå det.

Jeg vil også gerne sige, at den høringsfrist, der i øvrigt var på det her område, var bemærkelsesværdig kort, når man tænker på, at det er en Århuskonvention, som handler om god mulighed for at komme ind og præge debatten osv. Den periode levede i virkeligheden ikke særlig godt op til den ånd, der er i Århuskonventionen.

Så vil jeg gerne spørge fru Vibeke Peschardt, om ikke fru Vibeke Peschardt synes, der kunne være en vis idé i, at Folketinget udtalte sig positivt om det her og så ventede en smule og lod den fælles debat, der skal til ved en EU-ratificering, indgå i det her, inden vi over hals og hoved går i gang med det, for så vigtigt er det altså heller ikke. Og demokratiet fandt jeg ud af at De Radikale går ind for.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Til hr. Hans Christian Schmidt: Jeg sagde sådan set, at det var svært stof, og det mener jeg også at det er. Men det kan altså lade sig gøre med mange timers læsning at finde ud af, hvad der står. Jeg indrømmer, at det er vanskeligt stof, men det er jo ikke sværere, end at folketingsmedlemmer kan finde ud af, hvad der står, hvis de i øvrigt kan tygge sig igennem det hele.

Så til fru Helga Moos: Jeg må indrømme, at det med de statsstøttede organisationer forstod jeg slet ikke. Jeg mener, at Danmarks Naturfredningsforening er en privat forening med måske 300.000 betalende medlemmer, og jeg mener, at den er totalt selvkørende, og det er i hvert fald en af de mere markante organisationer. Det kan godt være, at der er andre, der får noget statsstøtte, og det synes jeg er helt i orden, for det er faktisk svært at dæmme op for hele summen af storindustrien, og det er også svært at være almindelig borger og komme til orde selv i miljøsager.

Til hr. Ebbe Kalnæs: Jeg må indrømme, at jeg ikke rigtig fandt ud af, hvad spørgsmålet gik ud på, men jeg vil sige, at EU-landene jo altså har tiltrådt konventionen, og hvis der er noget, jeg

har misforstået, må hr. Ebbe Kalnæs spørge igen.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Det viser jo kun, hvor svært det er at forstå lovforslaget. Hvis fru Vibeke Peschardt ikke har fundet frem til de bemærkninger, hvor der står, hvad det er for nogle miljøorganisationer, og hvad det er for nogle betingelser, de skal opfylde, for at de kan gå ind og få en særlig ret til klageadgang. I beskrivelsen i bemærkningerne er det klart, at de organisationer, som modtager støtte fra den grønne fond, vil opfylde kriterierne for at kunne gå ind og få en særlig høringsret.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jamen det er jeg helt med på. Det synes jeg også er udmærket. Men i fru Helga Moos' første indlæg lød det jo, som om alle grønne organisationer, der kunne klage efter de her bestemmelser, fik statsstøtte, og det gør de jo ærlig talt ikke. Jeg mener heller ikke, at Greenpeace får det. Jeg mener heller ikke, at Danmarks Naturfredningsforening får det, og det er nogle af de mere markante.

Så er det rigtigt, at der er statsstøtte til nogle organisationer, og det er fint, at de også får en stemme i det her, synes jeg.

Søren Kolstrup (EL):

Det har jo hidtil været en meget sigende debat, vi har haft. Dette lille uskyldige forslag, der skulle bringe os et skridt frem mod lidt mere demokrati, lidt mere miljøvenlig politik, kan man ikke klare fra borgerlig side. Fra gammel-liberalistisk side er man nervøs for bureaukratiet. Og selv De Konservative kan ikke klare, at de organisationer, der forholder sig principielt til miljøspørgsmål, skal have klageadgang. Og endelig bruger man selvfølgelig EU som trænering, som et forsøg på at udsætte og udskyde loven.

Enhedslisten kan fuldt ud tilslutte sig hovedsigtet med L 170, men lad mig straks sige, at når vi nu er ved at skændes med det borgerlige Danmark, så synes jeg, at vi skal gøre det langt mere grundigt, for den konkrete udformning kan blive langt bedre.

Principielt må jeg sige, at det er fint at give borgerne bedre mulighed for at deltage i beslutninger, som berører miljøet, sådan som det

lød fra FN's konference i sommeren 1998, og det er fint, at Danmark tager førertrøjen på. Det er en rigtig målsætning og bemærkelsesværdig i en tid, hvor den nyliberale bølge giver borgerne færre muligheder for at deltage i samfundsanliggender, altså i rollen som almindelig borger.

Når det så er sagt, skal jeg sige, at der er nogle punkter, hvor vi vil, at forslaget skal forbedres, for at vi fuldt ud kan tilslutte os det. Vi er forundret over, at en lang række områder er friholdt fra denne konvention. Det gælder trafikprojekter, det gælder kemikalier, og det gælder vandløbsloven. Vi finder, det er vigtigt at få belyst, hvorfor disse vitale områder er undtaget. Enhver ved jo, at trafikplanlægning kan underminere smukke miljømål, og vi ved, at uønskede kemikalier får en stigende og allestedsnærværende betydning i vor dagligdag.

Det andet punkt, jeg godt vil fremholde, er, at den demokratisering, vi her har at gøre med, utrolig nøje følger offentlighedslovens spilleregler, og i en situation, hvor vi udliciterer mere og mere, og hvor vi lægger offentlig forvaltning ud i særlige selskaber, er det for Enhedslisten meget afgørende at høre, hvor grænserne for det her lovforslag går.

Der skal ikke være tvivl om, at vi ønsker, hvis man stadig væk i det her samfund vil fastholde udlicitering, stadig væk vil fastholde, at noget lægges ud som offentlige aktieselskaber, at den her lovgivning uindskrænket kommer til at vedrøre alt, som har at gøre med en offentlig miljølovgivning. Det skal ikke være sådan, at man kan krybe uden om den her lovgivning ved at udlicitere eller ved at ændre på forvaltningsloven. Det vil jeg gerne have en nøjere kommentar til fra ministerens side.

Til sidst vil jeg godt understrege, at vi er enige i sigtet med lovforslaget. Vi er også enige med ministeren i, at det er godt at få det her lovforslag fremsat. Det borgerlige Danmark kan slet, slet ikke tåle, at det bliver udskudt. Det vil bare friste dem til yderligere udskydelse og yderligere udskydelse, og derfor kan den ikke gennemføres hurtigt nok. Lad os få den forbedret, så man også i det borgerlige Danmark kan forstå, at vi er nøje, der vil en miljøpolitik.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg noterede mig fra Enhedslistens ordfører, at man skosede de borgerlige for, at de var bange for bureaukratiet. Ja, det problem har Enhedsli-

sten jo ikke. De er jo fuldstændig afhængig af det. Det må jeg sige. Det forstår jeg fuldt ud.

Det, hr. Søren Kolstrup sagde, var til gengæld betydelig mere interessant: at med den nyliberale bølge, der kører, er det sådan, at der er færre muligheder for borgerne for at blive inddraget i miljødebatten og i de beslutninger, der træffes. Kunne hr. Søren Kolstrup give et par eksempler?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslisten synes, at bureaukrati er nødvendigt. Enhedslisten synes, at bureaukrati er en vigtig ting i det omfang, man sikrer, at rettighederne ligger hos borgerne, og bureaukratiet er en konsekvens af, at man giver borgerne flere rettigheder.

Det andet er, at det her forslag jo præcist viser, hvor langt demokratiet rækker. I bemærkningerne til lovforslaget står der netop, at i forbindelse med en udlicitering og i forbindelse med, at man overdrager en given offentlig forvaltning til at være et selvstændigt offentligt aktieselskab, hersker der pludselig tvivl om, hvorvidt en sådan lov overhovedet kommer til at gælde, overhovedet kommer til at gælde.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jamen jeg deler fuldt ud hr. Søren Kolstrups bemærkninger om, at det er et dårligt lovforslag. Det er jeg helt enig i. Det var sådan set bare ikke det, mit spørgsmål gik på. Det var hr. Søren Kolstrups bemærkning om, at når der går en nyliberal bølge hen over os, gives der færre muligheder for befolkningen for at blive inddraget i miljødebatten og i de afgørelser, der bliver truffet. Det her er jo noget, der kommer, går jeg ud fra.

I ordførelsen talte hr. Kolstrup om den nyliberale bølge, der kører hen over os, og dér spørger jeg bare: Kan vi ikke få en 2-3 eksempler på, at befolkningen i den senere tid har fået det sværere ved at blive inddraget i miljødebatten og i afgørelser, der træffes på miljøområdet?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Når man er dybt forelsket i liberaliseringer, er det rigtigt, at det måske kan være svært at forstå, hvad der bliver sagt. Når rensningsanlægget udliciteres, når rensningsanlægget privatiseres, overgår det fra offentlighedsloven til pri-

vatretlig regi, og når noget overgår til privatretlig regi, så er det unddraget den fælles diskussion, demokratiet. Så er det noget, der kan afgøres ved voldgift, så er det noget, der kan afgøres ved domstole.

Til hr. Hans Christian Schmidt: Er der blevet færre eller flere udliciteringer i Danmark? Er der blevet færre eller flere privatiseringer? Der er – og jeg vil gerne give svaret, hvis hr. Hans Christian Schmidt ikke kender det – blevet flere udliciteringer, og der er blevet flere privatiseringer. Jeg håber ikke, at svaret kommer bag på hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Søren Kolstrup, at jeg er meget uenig i, at det skulle give borgerne færre muligheder for at blive inddraget i en miljødebat og i nogle beslutninger taget på miljøområdet. Jeg vil bare sige, at hvis det er et rensningsanlæg, der har fået hr. Søren Kolstrup til at gå ind og støtte det her forslag, så synes jeg, at hr. Søren Kolstrup kunne finde masser af andre alternativer. Jeg må notere, at der altså ikke er flere ting.

Det ville da vist også have været ærgerligt, for det er jo ikke ligefrem de borgerlige stemmer, der sørger for, at den her regering bliver siddende med den her miljøpolitik. Det gør Enhedslisten jo i høj grad. Så jeg er da sikker på, at Enhedslisten gør sin indflydelse gældende, så borgerne bliver inddraget i miljødebatten.

Ole M. Nielsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti er pr. definition glad for miljøtiltag og for forbedring af miljøet. Vi er ikke mindst glad for miljøtiltag, når de også har en international baggrund. For så vidt er det jo bare flot, det her.

Men jeg må nok sige, at da jeg så det – jeg var sådan set bekymret for at såre miljøministeren, for jeg ved, at han har hjerteblod med i det her, og det under jeg ham gerne, og jeg synes også, det er en fin sag at få de andre med, og det er jo det, der er formålet med det – tænkte jeg, at vi her i Danmark jo har det allermeste af det i forvejen. Og så tænker man: Åh, ja, mere papir. Og papirbureaukrati er jo sådan set ikke i sig selv bæredygtigt.

Inddragelse af borgerne og aktindsigt i det hele taget er selvfølgelig godt, og det er væsentligt at få de andre lande med. Det er vel også på den måde, det forslag her skal få en global be-

tydning, selv om det måske nok, også når de andre lande får det implementeret, er af mere lokal betydning, end det er af global betydning; men o.k.

Jeg synes nok, at det er meget bureaukratisk, og man kan sige, at Århuskonventionen jo heller ikke i sig selv var bæredygtig, men den var da i hvert fald eksportvenlig. Det var da et udmærket stykke eksportarbejde at lave sådan en konference i Århus i godt vejr dér i sommeren 1998. Jeg misunder bestemt ikke alle de politikere og bureaukrater, der var med, at de har haft nogle gode dage i Århus, og de har da fået skruet en masse papirer sammen.

Vi er pr. definition for det her, men vi ville gerne, om det kunne laves mindre bureaukratisk.

Så er der i debatten her opstået sådan en konfrontation mellem venstrefløjen og den borgerlige side om, hvem der er gode, og hvem der er onde. Miljøorganisationer er pr. definition gode ifølge visse, hvorimod de, der repræsenterer produktionen, pr. definition er onde. Jeg tror ikke, der er ret stor forskel på dem, når det kommer til stykket. De, der repræsenterer produktionen, er trods alt dem, der er med til at skaffe os brød på bordet.

Det var vist SF's ordfører, der brugte udtrykket bæredygtig produktion, og det forstår jeg nok er interessant, men det er vel lige så interessant, om vi har et bæredygtigt forbrug; ikke om vi køber økologiske produkter eller ikke gør det, men om vi har et bæredygtigt forbrugsniveau. Det er jo, når det kommer til stykket, lige så interessant som, om vi har en bæredygtig produktion.

Men uanset om man er på den ene eller den anden side, er de ledere, der sidder i industrien og erhvervsorganisationerne og i miljøorganisationerne, blevet afhængige af den sag, de arbejder for. De får løn for det. Det skal nok passe, at der er en hel masse velmenende og enfoldige mennesker, der tilslutter sig miljøorganisationerne.

Det var vist også SF's ordfører, der beklagede sig over, det blev teknisk. Jeg kunne nok ønske, at de politiske forbrugere, der involverede sig i miljøorganisationerne, var lidt mere tekniske. Det er jo sådan, at deres tilslutning meget bygger på følelser og meget lidt på konkret viden. Det er nok det, der er med til at at skævvride debatten engang imellem, og det var det, jeg synes så tydeligt kom til udtryk her.

Så må jeg sige, at jeg er ikke i denne her sag blevet overfaldet af storindustrien. Jeg er ikke blevet opsøgt af en eneste lobbyist, og det er ikke bare fordi, vi er et lille parti, for vi er som regel plaget af eller har stor glæde af lobbyister – det kan man udlægge, som man vil; det er somme tider det ene, somme tider det andet – men sagen har ikke været så væsentlig for erhvervslivets lobbyister, at de har opsøgt os. Så på den måde er de da ikke så onde, når det skal være.

I Kristeligt Folkeparti kan vi tilslutte os intentionerne i det her, også selv om ministeren går lidt længere med at tilkende nogle miljøorganisationer en adgang til at indgive klager. Det kan måske være fornuftigt nok. Men vi ville gerne, om det hele kunne blive lidt mindre bureaukratisk, end der er lagt op til her.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Det lovforslag her er blandt sværvægterne inden for miljøet, udtalte den socialdemokratiske ordfører. Det har vedkommende fuldstændig ret i. Hvis det her bliver til virkelighed, så bliver det sådan, at alle kan klage over alle. Jeg finder det meget betænkeligt, at man lovgiver på det grundlag, som er fremsat her.

Der står direkte i bemærkningerne til lovforslaget, at konventionen juridisk set er vanskeligt tilgængelig og giver anledning til en masse forskellige spørgsmål. Videre står der, at lovforslaget således i et vist omfang bygger på en fortolkning af bestemmelserne, der ikke i sig selv er klare og utvetydige. Sådan et grundlag vil man til at lovgive på; det finder jeg ikke man kan.

Man må uvilkårlig stille spørgsmålet: Hvordan i alverden skulle det kunne håndteres ikke alene af dem, der skal sørge for, at det bliver fulgt, men også af dem, der står med en sag og skal svare på de klager, der kommer?

Der er dog én ting, der er sikker, når man læser bemærkningerne til lovforslaget igennem: Som en rød tråd, der går hele vejen igennem, er det ikke til at tage fejl af, at hele miljøhysteriet får endnu større mulighed for at udfolde sig, og på den måde vil der blive endnu flere problemer.

Det bliver således muligt for så godt som alle at klage, ikke bare dem, der bor i nærheden af det pågældende sted, men over alt, hvad der sker. Ja, det bliver en ret for enhver organisation med få medlemmer. Bare den har særlige interesser for miljøet, har den ret til, at den kan

stoppe ethvert initiativ. Det gælder nybygning, tilbygning, udvidelser osv. Og endnu værre: Det gælder også, når man skal have miljøgodkendt sin virksomhed efter de nye VVM-regler. Det er det, alle virksomheder står over for lige i øjeblikket. Det vil i sig selv give store vanskeligheder, men skal det så til at være sådan, at alle også skal klage over det, bliver det umuligt.

Hvis vi går videre og læser i bemærkningerne, så står der jo også, at der overhovedet ikke skal tages hensyn til konkurrencesituationen, når man kan offentliggøre miljøoplysninger eller aktindsigt. Hvad er det dog for noget? Er det meningen, at vi skal have et helt rent kommunistisk samfund, hvor ingenting er hemmeligt for de forskellige virksomheder?

Hvis vi læser under planloven, så kan der nu også klages over, at en myndighed har givet lov til noget. Efter lovgivningen bliver det sådan, at klageren kan gå ind og klage over dem, der har givet lov til noget, selv om man har fulgt loven. Jamen hvad er det for noget? Hvordan skal det dog administreres? De, der skal give tilladelse til de forskellige ting, de, der skal ud at godkende forskellige ting, de myndigheder skal der nu være mulighed for at klage over, hvis de har fulgt lovgivningen. Jamen jeg mener da, at lovgivningen bliver fastlagt herinde, og den kan man selvfølgelig klage over, når man sætter sit kryds, men man skal da ikke til klage over den i hvert enkelt tilfælde, så er vi ude på et skråplan. Det bliver umuligt.

Jeg kan ikke se, hvordan i alverden det her skal kunne administreres i det praktiske liv. Alle vil jo gerne beskytte miljøet. Det er jo politisk korrekt, at man siger det, og det tror jeg også alle vil. Men der skal da også tænkes realistisk og tænkes på, hvordan det skal føres ud i livet, at vi vil gøre noget for miljøet. Det her lægger op til endnu flere forkvaklinger og lægger op til, at miljøhysteriet får endnu en omdrejning. Det er såmænd det eneste formål, jeg kan se med det, og det synes jeg ikke vi skal have mere af.

Derfor vil jeg på Frihed 2000's vegne allerede nu sige, at vi ikke kan stemme for det her forslag.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg skal med det samme give ordførerne ret i, at det her er kompliceret lovgivning, og jeg skal med det samme give det løfte, at vi under udvalgsarbejdet vil bidrage til at afklare alle problemer. Allerede ordførernes indlæg her i dag

afdækkede, hvad jeg ikke skal bebrejde dem, at der er tale om en række misforståelser. Det kan vi klare under udvalgsarbejdet, og det skal vi gøre på sædvanlig fordragelig måde.

Jeg skal også sige, at der ligger et meget, meget betydeligt forarbejde bag det her forslag:

Først har Danmark spillet en vigtig rolle i det internationale forhandlingsforløb, som jeg skal komme tilbage til om et øjeblik.

Efter at konventionen blev tiltrådt af stort set alle europæiske lande undtagen Rusland, har vi naturligvis gjort et stort arbejde både i Danmark og sammen med de lande, vi normalt samarbejder med på miljøområdet, for at sikre en grundig belysning af vores egne regler for at finde ud af, hvor konventionen stiller nye krav til os. Og det har vi gjort i en meget, meget åben proces. Det ville jo også være lidt absurd, at lovgivning, der sigter på større åbenhed, større borgerdeltagelse i beslutningerne, skulle gennemføres uden inddragelse af en mængde organisationer.

Undervejs har ministerier, kommunale organisationer, erhvervsorganisationer, miljøorganisationer og uafhængige eksperter haft mulighed for at påvirke resultatet, og vi har prøvet at tage hensyn til det i det endelige forslag. Det er selvfølgelig ikke ensbetydende med, at vi har fundet en balance på alle områder, som er ideel. Man kan altid diskutere det, og det er regeringen parat til at gøre med de politiske partier.

Men det kan ikke være et succeskriterium, at alle skal klappe i hænderne over denne lovgivning. Denne lovgivning handler om at øge borgernes indflydelse, borgernes muligheder på bekostning af de etablerede organisationer, de etablerede interesser, de etablerede synspunkter. Hvis alle de etablerede sad og klappede i hænderne over, at borgerne fik større indflydelse, så kan man være sikker på, at så er det mere en formel udvidelse, end det er en reel udvidelse. Sådan skal det være, sådan må det være.

Men vi her i Folketinget er jo ansvarlige for borgerne og ikke for Kommunernes Landsforenings sekretariat eller Amtsrådsforeningen eller Industrirådet eller for den sags skyld Danmarks Naturfredningsforening. Vi er ansvarlige for borgerne. Det, vi har som opgave, er at finde ting, som er rimelige.

Det, der har rystet mig lidt ved behandlingen her i dag, er det voldsomme angreb, der er, ikke på denne lovgivning, men på hele vores system på miljøområdet. Stort set alle de ting, hr. Hans Christian Schmidt og hr. Ebbe Kalnæs, som har

været de mest voldsomme her i dag – selvfølgelig sammen med de ekstreme højrepartier – har påpeget, er jo i virkeligheden ting, der kan siges om vores nuværende lovgivning. Det, der sker her, er, at man bygger videre på gode, danske traditioner og laver nogle få, men, synes jeg, fornuftige styrkelser af borgernes indflydelse. Men hele det almindelige system, som vi kender det i Danmark, er jo uantastet, og det er i virkeligheden det, man er utilfreds med.

Og der kom jeg så pludselig til at tænke på, at Venstre i sin tid stillede forslag om at fratage Danmarks Naturfredningsforening mulighed for at klage i henhold til naturbeskyttelsesloven. De skulle fratages den ret, og det er klart, at hvis man har den indgang til det, at det er farligt med borgerne, det er farligt med de grønne organisationer, så afføder en sådan lovgivning naturligvis en række negative reaktioner.

Jeg synes, det er en fin diskussion. Danmark har i overensstemmelse med sine traditioner, i overensstemmelse med sin lovgivning været drivende i et internationalt arbejde omkring det her spørgsmål. Når vi kommer hjem til Danmark, viser det sig imidlertid, at et stort mindretal er durk imod det, der er grundlaget for den danske miljølovgivning. Så det kan blive en vanskelig forhandling.

Jeg vil gerne om mine egne motiver sige, at mit ønske har ikke været at gøre livet mere besværligt for myndighederne eller noget andet, men at styrke borgernes reelle mulighed for deltagelse. Der er Danmark ikke hovedproblemet. Der er problemet betydeligt større i Central- og Østeuropa. Der er problemet større i mange sydeuropæiske lande. Der er problemet i forhold til Kommissionen meget større, f.eks. hemmelighedskræmmeriet i Kommissionens arbejde, som er helt i modstrid med den danske tankegang om gennemsigtighed, om aktindsigt osv.; dér er der problemer.

Men vi har følt i Danmark – og jeg har indtil debatten i dag også været overbevist om, at det var vi enige om i det danske Folketing – at vi skulle være drivende for, at vores idealer skulle trænge igennem, og derfor har vi faktisk siddet i 2 år og forhandlet med 40-45 europæiske lande, måske endnu flere, med inddragelse af organisationerne på miljøområdet direkte i konventionsarbejdet, og lavet en FN-konvention på det her felt. Og vi har haft utallige problemer med lande, der er forbundsstater, eller lande, der slet ikke har tradition for aktindsigt og borgerinddragelse. Vi har haft store problemer

med Kommissionen, det er lykkedes at komme igennem med det, og vi gør et stort, aktivt arbejde for at følge op på det her.

Og der er inspiration, for denne FN-konvention er jo i princippet åben for alle lande, også dem uden for Europa, og vi har alle de europæiske lande med os. Men uden at vi fra dansk side sammen med andre lande havde drevet denne her udvikling, var det ikke sket. Jeg ser det her som en af måderne at give vores folkestyre og vores demokrati nyt indhold. Jeg ser det også, som hr. Kalnæs var inde på, som en mulighed for at opbygge kapacitet på det demokratiske område i lande, der slet ikke har nogen demokratisk tradition.

Det er selvfølgelig de perspektiver, vi burde diskutere, i stedet for at den omstændighed, at der ikke er fire, men måske seks organisationer, der nu kan klage i et eller andet system, giver anledning til disse meget, meget ubehagelige udtalelser, som vi har været vidne til her i dag.

Vel er demokrati besværligt, vel er det ubehageligt for virksomheder, hvad enten de er private eller offentlige, ministerier, kommuner, tekniske forvaltninger, amter osv., vel er det ubehageligt, at borgerne har ret til at blande sig og få at vide, hvad der foregår, og gøre deres indflydelse gældende. Vel er det ubehageligt, og vel kan det tage lidt mere tid, og vi skal gøre det så lidt tidrøvende som overhovedet muligt.

Men hvis man vil have strid om det her, så skal man ikke tro, at man finder regeringen uden vilje til at tage den strid, også tage den i offentligheden. Og vi gør det ikke til et succeskriterium, om alle de, der skal afgive indflydelse, dele indflydelse i god demokratisk ånd, er kritiske over for enkeltheder.

Når det er sagt, er det også vigtigt for mig at slå fast, at kan man under udvalgsarbejdet vise, at vi har gjort tingene for stift, eller at vi kan gøre dem bedre, så kan man møde enorm stor lydhørhed. For vi er ikke interesseret i at gøre tingene mere besværlige end som så, men idealerne, grundsynspunkterne, holdningerne, dem skal vi selvfølgelig igennem med.

Og der nytter det ikke noget, at man siger: Det skal vi lade Kommissionen koordinere. Kommissionen er en del af problemet, Kommissionen er ikke en del af løsningen i det her, for de har nogle administrative traditioner osv., som er helt anderledes end vores. Og hele det reformarbejde, der i øjeblikket er i gang, som Neil Kinnock kører i Kommissionen, har netop

til formål at bringe dem, havde jeg nær sagt, på omgangshøjde med andre lande, som er længe-re fremme på de her områder. Derfor er det selvfølgelig vigtigt, at vi nu har en FN-konvention, der lægger et fundament, der sætter nogle minimumsstandarder, og så arbejder vi selvfølgelig på at implementere det på en god måde i vores egen lovgivning, og der skal vi høre på alle.

Men om det så kun kan vedtages med én stemme, så bliver denne lovgivnings principper fastholdt om, at det er en rigtig ting – også selv om det er besværligt – at give borgerne indflydelse, give borgerne adgang til at prøve, give borgerne mulighed for at præge beslutninger på de her områder. Sådan vil det være, og efter min mening er det et af de mest regulære punkter – hvis det er det, vi er uenige om – vi skal tage en strid om i de kommende måneder.

Så jeg vil faktisk sondre mellem det saglige udvalgsarbejde, hvor vi vil bidrage 100 pct. ved at lytte til alle synspunkter og prøve at gøre det så godt som muligt, og så det overordnede holdningsprægede synspunkt: Hvad er det for et Danmark, hvad er det for et Europa, hvad er det for et folkestyre, vi vil fremme?

Hans Christian Schmidt (V):

Ja, ministerens tale er man jo nødt til at replicere ved at sige, at det kan godt være, at regeringen er presset for tiden, men det behøver miljøministeren da bestemt ikke at føre ned til nogle miljøforslag her i Folketingssalen.

Det var da en fuldstændig urimelig måde at kommentere en tale på. Jeg vil håbe, der er nogen, der vil have den venlighed at trykke, hvad jeg har sagt; det bliver jo da heldigvis refereret skriftligt her. Kunne ministeren ikke – i stedet for at jeg skal høre de store taler – komme herop på talerstolen og sige, hvor der i den tale, som Venstres miljøordfører holdt lige nu, var eksempler på, at nu skal vi ødelægge de natur- og miljøtiltag, vi har iværksat i de senere år? Nu skal der fuldstændig ændres på alle de ideer og holdninger og tanker, vi har haft.

Hvor var dét henne? Ingen steder. Det er ministerens trang til en konfrontation, som jeg jo også må høre fra hr. Jørn Jespersen fra SF. Det er da fair nok, at vi får en konfrontation, og sandt for dyden er der nok at tage fat på af miljøspørgsmål, men på det her, hvor en miljøordfører igen og igen og igen siger, at vi er enige i Århuskonventionen, vi vil gerne implementere Århuskonventionen, men det er bureaukratiet

ved siden af, vi er imod, det forstår jeg ikke. Og jeg forstår slet ikke, at man kan kalde det et voldsomt udfald.

Der var en ting, miljøministeren sagde omkring Danmarks Naturfredningsforening. Nu er det jo sådan, at man skal huske at tage forslagene godt i sigte, når man kommenterer dem. Det var sandt, at vi foreslog, at Danmarks Naturfredningsforening skulle fratages retten til at kunne klage centralt. Derimod skulle der jo gives lov til, at man kunne gøre det lokalt. Der skal da vist noget af en bevægelse til at få det forklaret sådan, at det betyder, at man ikke går ind for nærdemokrati. Vi tager den lige igen: Altså centralt vil man ikke kunne sidde i København og klage, men lokalt skulle man selvfølgelig stadig væk have lov til det.

Jeg synes, man skal være – ja, jeg ved ikke, hvad man skal være – men hvis man skal have det til at blive til, at man ikke går ind for decentralisering og går ind for nærdemokrati, ja, så ved jeg ikke, hvad man skal bruge det til.

Jeg vil sige, at jeg mærkede mig det sidste, ministeren kom med, at vi i udvalget forhåbentlig kan gøre det mere enkelt, det her lovforslag. Jeg har på Venstres vegne taget afstand fra det, som det lå. Jeg har gentaget og gentaget og gentaget, at konventionen omkring åbenhed, adgang til miljøoplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser, adgang til klage- og domsafgørelser på miljøområdet er vi enige i. Men vi har lov at sætte spørgsmålstejn ved, om vi synes, det er en alt for bureaukratisk måde, det gøres på. Det er det, vi har gjort, og det fastholder vi.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil sige til miljøministeren, at det er holdninger, vi taler om her. Vi taler ikke om tekniken, vi taler ikke om, at vi ikke skal implementere den her lovgivning, osv. Det, vi taler om, er holdningen til, hvordan man gør det her. Vi taler om, hvorvidt det er kloget ikke at få en eller anden afklaring inden for det år, det måske tager at ratificere i EU.

Jeg synes også, vi skal have førertrøjen på. Vi startede i Århus med at have førertrøjen på. Jeg er dybt imponeret over dansk indsats på capacity building rundt omkring. Vi var jo sammen nede og kigge på både Sydafrika og Namibia, hvor vi gør det ekstremt godt med Danced. Hele den holdning, der ligger i det, er jeg ganske enig i.

Det, der er afgørende, er måden. Det, jeg angriber, er det, at vi gang på gang er i en situation, når vi skal ratificere eller på anden måde skal implementere ting, at så skal vi ud i en kamp om, at så skal der fedtes noget på hist og her, og det mener vi ikke er klogt. Men jeg har ikke sagt noget om – jeg sagde endda, jeg var glad for, at vi havde organisationer i dette land, der bed os i haserne og alle vegne. Men jeg sagde også, at det er demokratur, når man begynder at skille ad og give særlige forudsætninger.

Det er lige så slemt, når kommunalbestyrelser mener, at de kan placere ansvaret, de nu engang har fået, ude hos en eller anden gruppe, som ikke nødvendigvis taler for borgerne i almindelighed, men er en interesseorganisation.

Jeg udvider gerne adgangen, og det kan godt være, det er ubehageligt for nogle. Jeg har ikke engang sagt bureaukrati i den her sag, husk lige det. Det, der er det afgørende, er altså, at vi søger for at kombinere de her ting, og at vi bruger førertrøjen til at være med til at påvirke, til at være med til at sætte proces i det, men at vi lader være med at snøre til og lukke af, før vi dog har nået et resultat sammen med EU så langt som muligt. Lad os bruge alle de kræfter, vi kan.

Hvis vi så synes, det er utilstrækkeligt, eller vi synes, Kommissionen er gået i baglås eller der har siddet en eller anden og har skullet prøve på at ødelægge det her, jamen så kom, så strammer vi til, og så går vi længere, hvis det er nødvendigt, men vi skal forsøge først, og det har noget med holdninger at gøre.

Jeg taler og har kun talt om holdningen til, hvordan man bærer sig ad med det her. Det er det, der er afgørende for mig, og det er nok en forskel, som af og til kommer til udtryk i en lang række andre lignende sager. Vi har et forskelligt syn på, hvordan vi får tingene på plads.

Der er en vilje i befolkningen til indsigt. Der er en vilje i befolkningen til miljøbeskyttelse, som er bredere og bredere for hver dag. Det er heldigt. Men en gang imellem skal vi passe på, at vi ikke sådan løber foran på en måde, så vi kapper nogle af dem af igen. Jeg synes ikke, det er klogt, men det er et spørgsmål om temperament, det er holdning, det er livssyn, tror jeg i virkeligheden.

Svend Aage Fauverholdt (DF):

I min ordførertale startede jeg med at sige, at i Dansk Folkeparti synes vi, at alle ti partier her i Folketinget vil arbejde for en god miljøpolitik.

Men så hører man miljøministerens svar til os. Han nævner nogle enkelte partier, og så siger han, at de er ekstremt til højre. Det ville være rimeligt lige at få en definition af, hvad der ligger i det svar.

Miljøministeren snakker også til sidst om folkestyret, folkestyret i Danmark. Jamen vi har mange lovforslag på bordet her i Folketinget, og derudaf skal vi så se, hvordan folkestyret arbejder. Der kan godt blandes andre ting ind i det her, for nu ser vi også, at der ligger et forslag om, at nu skal grisene have bad en gang om ugen. Der synes vi nok i Dansk Folkeparti: Skulle vi så ikke også have et lovforslag om, at gamle og svagelige mennesker også skulle berettiges til et bad i hvert fald en gang imellem?

Så vi kan tage mange ting op omkring det her. Hvad er vigtigst for os? Så snart vi skal ind og bruge vand, jamen så snakker vi også om miljø, og derfor synes jeg, at debatten i dag flader ud på en mærkelig måde, hvor vi i hvert fald fra Dansk Folkepartis side gerne vil være med til et godt miljø, men det kan komme så overordnet, at her siger vi fra, fordi vi har nogle muligheder i dag, som vi kan være tjent med.

Søren Kolstrup (EL):

Ja, jeg bliver jo nødt til at sige, at hr. Ebbe Kalnæs og hr. Hans Christian Schmidt har en sjælden evne til at få sand og sød musik ud over ministerens læber såsom, at Kommissionen er en del af problemet og ikke en del af løsningen, så derfor har jeg jo noget at takke de to borgerlige ordførere for.

Men tilbage står, at der var to spørgsmål, som jeg godt ville have ministeren til at reagere på – jeg tror, han var andre steder, da jeg stillede dem: Det ene er det forhold, at der jo er noget, der er undtaget fra loven; det gælder trafik, kemikalier og vand. Når vi nu er ved at lave denne her lov, skal vi så ikke lave det godt og grundigt og sikre os, at vandløbsloven kommer til at gælde? Skal vi ikke også sikre os, at trafikken bliver draget tættere ind i det her?

Og endelig som det sidste: Hvad der bekymrer Enhedslisten meget, er, hvordan vi skal sikre os, at den her lov ikke bliver indskrænket, når vi nu kommer til at opleve, desværre, desværre, formodentlig i den kommende tid, at udliciteringerne fortsætter, at man lægger flere og flere offentlige opgaver ud i et eller andet halvprivat regi, hvor vi risikerer med denne her lovs bemærkninger in mente, at så kommer loven ikke til at gælde for disse halvprivate sel-

skaber, for disse udliciteringer; i hvert fald er det meget tvivlsomt.

Hvordan pokker skal vi løse det problem, er det ikke alvorligt? Vi kan selvfølgelig jage hele den neoliberale bølge på flugt, men det sker jo ikke sådan lige på et par timer.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Ministeren kom i sin tale ind på det ekstremistiske højre. Nu ved jeg ikke, om ministeren hentydede til mig, det skal jeg ikke sige, men det hang lidt sammen med det, jeg har sagt, kunne jeg forstå. Det er jo noget, ministeren må svare på: om det var mig, han mente i den forbindelse.

Men det, der bringer mig herop, er, at jeg vil godt spørge ministeren, om jeg helt har misforstået, hvad der står i bemærkningerne, for hvis jeg læser bemærkningerne rigtigt, er det sådan, at hvis eksempelvis 100 mennesker i København laver en forening med det hovedformål, at man vil tage hensyn til miljøet, ja, så kan de 100 mennesker klage over eksempelvis en miljøgodkendelse af en listevirksomhed i Nordjylland. Sådan læser jeg bemærkningerne til lovforslaget, og det er dér, jeg mener vi er ude i, jeg kan godt bruge udtrykket det ekstreme inden for miljølovgivningen.

Hvis det er tilfældet, må jeg spørge ministeren, om han ikke selv kan se, at så er vi ude på et skråplan.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg tror nu, hr. Hans Christian Schmidt gjorde klogt i at høre sin egen tale, ikke bare læse den, men høre den, få den spillet ind på bånd. Og dér er jeg ikke sikker på, at Venstres sekretariat kan levere den fornødne auditive bistand til, at han kan høre den.

Det var en af de sureste og mest negative taler, jeg har hørt, gennemsyret af mistillid til borgerinddragelse, klageadgang osv., og det var den, jeg reagerede på, og jeg gjorde det oven i købet, synes jeg, på den rigtige måde. Jeg accepterede, at der kunne være forskellige holdninger, og jeg sagde, at hvis man vil have en diskussion af den art på holdninger, er jeg parat til at tage den. Og den skelner jeg fra den mere teknisk-detaljerede diskussion, om vi kan gøre det bedre, for den medvirker jeg altid til. Jeg mener, at selv om vi skændes om holdninger og strides om principper, må det jo aldrig føre til forringelse af kvaliteten af det lovgivningsarbejde, vi laver. Det siger sig selv.

Jeg synes, forslaget om at fratage Danmarks Naturfredningsforening den ret, foreningen har haft i årtier, og som den har forvaltet på god måde, jo er en glimrende illustration af, hvad det er for et sæt holdninger, Venstre bl.a. er tilhænger af, og som vi andre ikke deler. Der er jo aldrig stillet tilsvarende forslag om, at Landboforeningerne skulle fratages eller Dansk Industri skulle fratages – eller for den sags skyld, jeg ved ikke hvilken brancheorganisation – mulighed for at gøre indflydelse gældende, men det gør man for Danmarks Naturfredningsforenings vedkommende.

Og hvorfor har det så så alvorlige konsekvenser? Jo, dér har fru Moos jo ret – jeg har det altid sådan, at når jeg bliver mest deprimeret over Venstre, så begynder jeg at lytte til fru Helga Moos, og så stiger humøret lidt igen. Nu er jeg ved at rose fru Helga Moos, så hvis hun havde mulighed for at høre efter: Jeg siger, at hver gang jeg bliver deprimeret over Venstre og hører de synspunkter her, så kommer jeg alligevel i lidt bedre humør, når jeg hører fru Helga Moos, for der er dog tilløb til omrids af et gran af fornuft i det, der bliver sagt derfra.

Det, fru Moos sagde, var, at det er meget godt at have holdninger osv., men det handler også om sagskundskab og ekspertise, og man må jo indrømme, at i en folkelig organisation kan man ikke i hver eneste sogneforening have den ekspertise. Den er man nødt til at samle op et sted, og den har man altså i Danmarks Naturfredningsforening, på foreningens hovedkontor. I øvrigt er det en forening, der er større medlemsmæssigt end samtlige politiske partier lagt sammen, altså en stor folkelig organisation. Skulle den så fratages indflydelse?

Jeg respekterer, at man kan have en anden holdning end min; det skal hr. Hans Christian Schmidt ikke tro at jeg ikke gør. Jeg respekterer det, men jeg må have lov at argumentere imod den og have lov at sige, at det er en fordel for demokratiet, at vi blandt andet har foreninger som Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening osv., ligesom jeg også har det kætterske synspunkt, at det er en fordel for Danmark, at vi har De Danske Landboforeninger osv. osv., alle mulige andre erhvervs- og brancheorganisationer. Jeg synes, de skal behandles ordentligt og have gode muligheder.

Til hr. Kolstrup:

Jeg er nødt til at nuancere synspunktet på ét område vedrørende EU: Hvis ikke vi havde haft EU-samarbejdet og var blevet enige i EU-kred-

sen og havde snakket med kollegerne i medlemslandene, så havde vi ikke fået Århuskonventionen igennem. Det var lande i EU, der sammen med andre EU-lande og sammen med lande uden for EU drev det her igennem.

Når jeg siger, at Kommissionen er en del af problemet og ikke en del af løsningen, tænker jeg ikke på de nuværende kommissærer; jeg tænker på den administrative tradition, der er i Kommissionens arbejde eller i EU's arbejde for den sags skyld, som man netop prøver at ændre, og hvor Århuskonventionen er et godt værktøj til at ændre den.

Men det ville være ulykkeligt, hvis vi harmoniserede ned på et niveau, som vi i Danmark altid har været kritiske over for, og med rette. Jeg tror, alle de politiske partier har været kritiske over for den lukkethed, der har været, at man ikke har kunnet få dokumenter osv. Det klager ordførerne jo ofte over i Europaudvalget at man ikke kan. Der skal vi selvfølgelig ikke harmonisere ned til det niveau, vi er modstandere af; vi skal harmonisere op til det niveau, som vi har kæmpet for, og som dansk lovgivning er udtryk for.

Min sidste bemærkning er, at anvendelsesområder og alt det dér kan vi godt diskutere, også i forhold til de yderste højrepartier.

Ja, med hensyn til de yderste højrepartier: Der er jo ikke nogen, der er længere ude, og det er jeg da nødt til at sige til hr. Fransgaard. Og jeg sagde ikke de ekstremistiske højrepartier, for det er de vel trods alt ikke på miljøområdet, men det er da det yderste højre. Hvem kan melde sig til noget, der ligger endnu længere ude til højre end hr. Fransgaards gruppe og hr. Svend Aage Fauerholdts parti? Hvem ligger længere ude? Der er da ingen, der ligger længere ude til højre, end de gør. Det var kun det, jeg mente.

Jeg vil gerne sige det yderste højre eller de længst ude liggende højrepartier eller andet; jeg har ikke sagt ekstremistiske højrepartier. Men der er jo forskelle i vores indstillinger og vores synspunkter, og det synes jeg er helt i orden.

Nu går vi til udvalgsarbejdet. Min prognose er, at når vi er færdige med udvalgsarbejdet, vil der være et bredt flertal bag denne lovgivning, og det synes jeg allerede vi kan glæde os til. Men det skal ikke forhindre, at hvis vi er uenige om holdningerne, så tager vi den holmgang i fri og åben strid, og det glæder jeg mig også til. Men jeg tror, vi har behov for et sagligt ud-

valgsarbejde om denne sag, og det vil regeringen meget gerne deltage i.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg skal for det første blot konstatere, at jeg ikke fik svar på de spørgsmål, jeg stillede til ministeren, og det tager jeg som udtryk for, at ministeren heller ikke selv kunne finde nogle ting, som han kunne bruge som eksempler. Det synes jeg er fair nok.

Så skal jeg for det andet sige, at når vi diskuterede Danmarks Naturfredningsforening og dens ret til at klage, så er det jo en grov fordrejning at stå og bruge det som et eksempel nu, efter at ministeren selv har draget det ind i debatten. Jeg nævnte det end ikke én gang i min tale.

Det, jeg bare ville sige, var, at når ministeren citerer forslag, der bliver stillet, så skal ministeren gøre sig det til en vane at citere alt, hvad der bliver sagt. Og der blev sagt, at man ønsker at styrke det lokale ved at give den lokale afdeling af Danmarks Naturfredningsforening den klageret. Det er dog en noget anden forklaring end den, ministeren kommer med.

Og så det sidste, og det er det, jeg har svært ved at forstå: Ministeren ønsker en konfrontation, hvor vi skal diskutere, at vi er uenige om miljøholdninger. Ja, man fornemmer ligefrem, at miljøministeren bliver helt ked af det, hvis ikke der er nogen, der absolut har nogle helt andre holdninger på miljøområdet. At vi står og taler om, at det er bureaukratisk, og at det er alt for indviklede regler, det får ikke én eneste bemærkning fra ministerens side. Det er kedeligt. Det er måske lidt af forklaringen på, at det somme tider kan være svært at nå hinanden.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Så fik vi det klarlagt: Ministeren mener, at Dansk Folkeparti og Frihed 2000 er ekstremt højreorienterede. Ja, det er jo en vurdering, og det må vi tage til efterretning.

Men det, der bringer mig herop, er, at ministeren ikke svarede på mit spørgsmål. Spørgsmålet lød: Hvis nu 100 mennesker i København laver en forening med det hovedformål at vise særlig interesse for miljøet, kan de 100 mennesker så klage over en miljøgodkendelse på en virksomhed i Nordjylland? Det er det, det hele drejer sig om, sådan som jeg læser bemærkningerne.

Hvis det ikke er sådan, vil jeg gerne have ministeren til at komme herop og læse ud fra bemærkningerne, at det ikke er rigtigt, det, jeg siger.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg er glad for, at ministeren også sætter pris på det saglige. Derfor vil jeg bede om, når det handler om miljøorganisationernes særstilling, når det gælder om at få klageret, at vi så husker på, at der findes ideologiske miljøorganisationer, der ikke har det saglige som grundlag. Derfor undrer det mig, at de skal have en særstilling frem for nogle erhvervsorganisationer, som trods alt har en faglig indgang. Og jeg vil bare bede ministeren om at huske det fremover.

(Kort bemærkning).

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg tror, der er en misforståelse – det er kun til fru Helga Moos, og jeg skal ikke bidrage længere til den almindelige debat, men jeg tror, det er en misforståelse, som også fru Henriette Kjær gjorde sig skyldig i: Altså i udtrykket brugerne ligger der naturligvis, at erhvervsorganisationerne har mulighed for at klage og gå ind i den konkrete behandling. Så der er taget højde for den situation.

Men alt det vil vi meget gerne belyse under udvalgsarbejdet. Og selvfølgelig er der ideologiske miljøorganisationer. Disse miljøorganisationer har i øvrigt lavet et fremragende stykke arbejde i forbindelse med udformningen af selve Århuskonventionen. Det er første gang, der er lavet en FN-konvention, hvor ngo'er har fået lov at sidde med ved forhandlingsbordet og lave konventionen, som jo er en enestående ting.

Der er altså betydelig sagkundskab i disse organisationer, som man kan have glæde af, samtidig med at man naturligvis skal være opmærksom på deres ofte snævre tilgang til problemerne. Det, jeg i det hele taget synes der er så behageligt ved at arbejde med miljø, er, at selv om der kan være særinteresser, er der også en betydelig saglighed, hvad enten vi taler om erhverv, vi taler om forskere, vi taler om internationale eksperter, eller vi taler om ngo'er. Der er en betydelig ekspertise. Ja, selv ude hos den enkelte borger er der en betydelig ekspertise, også teknisk ekspertise, som man kan have glæde af.

Jeg tror, vi får bedre beslutninger, når vi giver os den fornødne tid til at høre borgerne og inddrage dem. Og det er faktisk hele det synspunkt, der ligger bag Århuskonventionen og det her forslag.

Som sagt håber jeg på et godt og sagligt udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 55:

Forslag til folketingsbeslutning om regelforklaring gennem overførelse af landzonekompetencen til kommunerne.

Af Hans Christian Schmidt (V), Henriette Kjær (KF), Svend Aage Fauerholdt (DF) og Thorkild B. Fransgaard (FRI) m.fl.
(Fremsat 3/12 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Det er, tror jeg, sjette gang, vi behandler det her forslag i Folketinget, og alle ved, at jeg har forklærlighed for genbrug og derfor principielt ikke kan ytre mig kritisk over, at partier genbruger enslydende forslag samling efter samling, år efter år i det samme Folketing. Det er udtryk for en vedholdenhed, en udholdenhed osv., som jeg ikke skal sige noget kritisk om.

Regeringen er fortsat ikke enig i forslaget. Vi mener, at den zonelovsadministration, vi har i øjeblikket, fungerer godt. Vi mener, at den bliver administreret smidigt og fornuftigt, og at der er betydelige muligheder for, at de kommu-